

Spis treści

Wykroczenia przeciwko prawom pracownika związane z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	2
Obowiązki kierownika jednostki/komórki organizacyjnej (zwanego dalej Kierownikiem).....	2
Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze oraz środki higieny osobistej (Zarządzenie nr 30/2024)	3
Badania profilaktyczne pracowników (Zarządzenie nr 147/2023)	4
Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy (Zarządzenie nr 159/2023)	4
Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz wypadków w drodze do pracy i z pracy (Zarządzenie nr 158/2023 oraz Zarządzenie nr 228/2023)	4
Monitory ekranowe (Zarządzenie 59/2024)	5
Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	5
Posiłki profilaktyczne (Zarządzenie nr 236/2023)	6
Choroby zawodowe.....	6
Szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne (Zarządzenie nr 257/2020)	6
Substancje chemiczne i ich mieszaniny.....	7
Ochrona radiologiczna (Zarządzenie 165/2023)	9

Wykroczenia przeciwko prawom pracownika związane z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

Art. 283. Kodeksu pracy

§ 1. Kto, będąc odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa i higieny pracy albo kierując pracownikami lub innymi osobami fizycznymi, nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 1 000 zł do 30 000 zł.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto:

- 1) (uchylony)
- 2) wbrew obowiązкови nie zapewnia, aby budowa lub przebudowa obiektu budowlanego albo jego części, w których przewiduje się pomieszczenia pracy, była wykonywana na podstawie projektów uwzględniających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) wbrew obowiązкови wyposaża stanowiska pracy w maszyny i inne urządzenia techniczne, które nie spełniają wymagań dotyczących oceny zgodności;
- 4) wbrew obowiązкови dostarcza pracownikowi środki ochrony indywidualnej, które nie spełniają wymagań dotyczących oceny zgodności;
- 5) wbrew obowiązкови stosuje:
 - a) materiały i procesy technologiczne bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i bez podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych,
 - b) substancje chemiczne i ich mieszaniny nieoznakowane w sposób widoczny i umożliwiający ich identyfikację,
 - c) substancje niebezpieczne, mieszaniny niebezpieczne, substancje stwarzające zagrożenie lub mieszaniny stwarzające zagrożenie nieposiadające kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem;
- 6) wbrew obowiązкови nie zawiadamia właściwego okręgowego inspektora pracy, prokuratora lub innego właściwego organu o śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku przy pracy oraz o każdym innym wypadku, który wywołał wymienione skutki, mającym związek z pracą, jeżeli może być uznany za wypadek przy pracy, nie zgłasza choroby zawodowej albo podejrzenia o taką chorobę, nie ujawnia wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, albo przedstawia niezgodne z prawdą informacje, dowody lub dokumenty dotyczące takich wypadków i chorób;
- 7) nie wykonuje w wyznaczonym terminie podlegającego wykonaniu nakazu organu Państwowej Inspekcji Pracy;
- 8) utrudnia działalność organu Państwowej Inspekcji Pracy, w szczególności uniemożliwia prowadzenie wizytacji zakładu pracy lub nie udziela informacji niezbędnych do wykonywania jej zadań;
- 9) bez zezwolenia właściwego inspektora pracy dopuszcza do wykonywania pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dziecko do ukończenia przez nie 16 roku życia.

Obowiązki kierownika jednostki/komórki organizacyjnej (zwanego dalej Kierownikiem)

1. Organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy;
2. Dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego.
3. Zapewniać przestrzeganie w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, wydawać polecenia usunięcia uchybień w tym zakresie oraz kontrolować wykonanie tych poleceń;
4. Reagować na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dostosowywać środki podejmowane w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki wykonywania pracy;

5. Zapewnić rozwój spójnej polityki zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym uwzględniającej zagadnienia techniczne, organizację pracy, warunki pracy, stosunki społeczne oraz wpływ czynników środowiska pracy;
6. Uwzględnić ochronę zdrowia pracownic w ciąży lub karmiących dziecko piersią oraz pracowników niepełnosprawnych w ramach podejmowanych działań profilaktycznych;
7. Zapewniać wykonanie nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy;
8. Zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.
9. Wyznaczyć osoby do udzielania pierwszej pomocy w jednostce/komórce organizacyjnej.
10. Zapewniać wykonanie zaleceń społecznego inspektora pracy.

Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze oraz środki higieny osobistej (Zarządzenie nr 30/2024)

1. Kierownik zapewnia nieodpłatnie swoim pracownikom, przed przystąpieniem do pracy, w zależności od potrzeb i specyfiki poszczególnych stanowisk pracy:
 - 1) środki ochrony indywidualnej;
 - 2) odzież i obuwie robocze;
 - 3) środki higieny osobistej.
2. Kierownik nie może dopuścić do pracy pracownika bez wyposażenia, o którym mowa w ust. 1.
3. Kierownik odpowiada za:
 - 1) prawidłowe stosowanie środków, o których mowa w ust. 1, zgodnie z zasadami i normami określonymi zarządzeniem nr 30/2024;
 - 2) sprawność środków, o których mowa w ust. 1;
 - 3) przeszkolenie pracowników w zakresie prawidłowego stosowania środków, o których mowa w ust. 1;
 - 4) weryfikację ustaleń w zakresie niezbędnych środków ochrony indywidualnej i higieny osobistej oraz odzieży i obuwia roboczego przy zmianie zakresu czynności na danym stanowisku pracy;
 - 5) wyznaczenie osoby prowadzącej na bieżąco ewidencję środków ochrony indywidualnej i higieny osobistej, odzieży i obuwia roboczego oraz wypłaty należnego ekwiwalentu.
4. Przekazywanie oryginału do Działu Zasobów Osobowych i przechowywanie kopii w jednostce/komórce organizacyjnej pisemnego oświadczenia pracownika o wyrażeniu zgody na używanie własnej odzieży i obuwia roboczego zgodnie z załącznikiem nr 2 do zarządzenia nr 30/2024.
5. Kierownik jest zobowiązany zapewnić pracownikom pomieszczenia do przechowywania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, których rodzaj, liczba i wielkość powinny być dopasowane do liczby zatrudnionych pracowników, stosowanych technologii i rodzajów pracy oraz warunków, w jakich ta praca jest wykonywana.
6. Kierownik
 - 1) zapewnia pranie, konserwacja, odpylanie i odkażanie środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego,
 - 2) wyznacza, w porozumieniu z administratorami obiektów, miejsce do prania odzieży roboczej lub, w przypadku jego braku, wypłaca pracownikowi ekwiwalent pieniężny za pranie odzieży we własnym zakresie,
 - 3) zapewnia pranie odzieży w wyspecjalizowanej pralni zewnętrznej w przypadku braku możliwości wyznaczenia miejsca do prania skażonej odzieży.
7. Kierownik w porozumieniu z Inspektorem BHP w uzasadnionych przypadkach na stanowiskach nieuwzględnionych w Wykazie środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, (załącznik nr 1 do zarządzenia nr 30/2024), może przydzielić środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze pracownikom sporadycznie wykonującym prace wymagające ich użycia.

Badania profilaktyczne pracowników (Zarządzenie nr 147/2023)

1. Kierownik nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie.
2. Kierownik jest zobowiązany wskazać rodzaj czynników szkodliwych lub uciążliwych występujących na stanowisku pracy (wymienionych w załączniku nr 2 do zarządzenia 147/2023), niezbędnych do wystawienia skierowania na badania wstępne, które wydawane jest przed przyjęciem pracownika do pracy przez Dział Zasobów Osobowych.
3. Kierownik jest zobowiązany wydawać skierowania na badania okresowe i kontrolne, pracownikom zatrudnionym w jednostce/komórce organizacyjnej.

Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy (Zarządzenie nr 159/2023)

1. Kierownik odpowiada za przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego na danym stanowisku.
2. Kierownik jest zobowiązany poinformować Inspektorat BHP oraz zespół oceniający ryzyko zawodowe w celu sporządzenia lub aktualizacji oceny ryzyka zawodowego w przypadku:
 - 1) tworzenia nowych stanowisk pracy,
 - 2) wprowadzania zmian na istniejących już stanowiskach pracy (np. technologicznych, organizacyjnych itp.),
 - 3) zmiany obowiązujących wymagań odnoszących się do ocenianych stanowisk pracy,
 - 4) wprowadzenia zmian w stosowanych środkach ochronnych – po zmianie obowiązujących wymagań odnoszących się do ocenianych stanowisk.
3. Kierownik zatwierdza sporządzoną dokumentację oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy.
4. Kierownik niezwłocznie odsuwa pracownika od pracy na danym stanowisku, opracowuje i wprowadza „Plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych”, a następnie zleca ponowne przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego w przypadku gdy ryzyko zawodowe zostało oszacowane jako duże lub bardzo duże i stwierdzono, że jest ono niedopuszczalne.
5. Kierownik informuje pracownika o występującym ryzyku zawodowym na stanowisku pracy:
 - 1) podczas instruktażu stanowiskowego,
 - 2) każdorazowo po aktualizacji oceny ryzyka zawodowego.
6. Informując o ryzyku zawodowym na stanowisku pracy, Kierownik przedstawia pracownikowi „Arkusze analizy i oceny ryzyka zawodowego” opracowany przez Inspektorat BHP, a pracownik podpisuje „Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z wynikami oceny ryzyka zawodowego” (załącznik nr 3 do zarządzenia nr 159/2023).

Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz wypadków w drodze do pracy i z pracy (Zarządzenie nr 158/2023 oraz Zarządzenie nr 228/2023)

1. Kierownik jest odpowiedzialny za:
 - 1) zapewnienie udzielenia pierwszej pomocy osobie poszkodowanej,
 - 2) zabezpieczenie miejsca wypadku, jeżeli zachodzi taka potrzeba, w taki sposób, aby:
 - a) nie dopuścić do miejsca wypadku osób niepowołanych,
 - b) wykluczyć uruchomienie maszyn i innych urządzeń technicznych, które w związku z wypadkiem zostały wstrzymane,
 - c) uniemożliwić dokonywanie zmiany położenia maszyn i innych urządzeń technicznych, a także zmiany położenia innych przedmiotów, które spowodowały wypadek lub pozwalają odtworzyć jego okoliczności,

2. Kierownik niezwłocznie zawiadamia rektora o zaistniałym wypadku, zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 159/2023, oraz telefonicznie lub mailowo zgłasza wypadek do Inspektoratu BHP.
3. Kierownik wyraża zgodę na uruchomienie maszyn i innych urządzeń technicznych lub dokonanie zmian w miejscu wypadku, w uzgodnieniu ze społecznym inspektorem pracy, po dokonaniu oględzin miejsca wypadku oraz po sporządzeniu szkicu lub fotografii miejsca wypadku, jeśli zachodzi taka potrzeba.
4. Kierownik wyraża zgodę, o której mowa w ust. 3, w sytuacji zaistnienia wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego, po uzgodnieniu z właściwym inspektorem pracy i prokuratorem.
5. Kierownik może dokonywać zmian w miejscu wypadku bez uzyskania zgody, o której mowa w ust. 3 i 4, jeżeli zachodzi konieczność ratowania osób lub mienia albo zapobieżenia grożącemu niebezpieczeństwu.
6. Kierownik po otrzymaniu zgłoszenia o zaistniałym wypadku pracownika w drodze do lub z pracy niezwłocznie zawiadamia o tym Inspektorat BHP, zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 228/2023.

Monitory ekranowe (Zarządzenie 59/2024)

1. Kierownik jest zobowiązany organizować stanowiska pracy wyposażone w monitory ekranowe w taki sposób, aby spełniały one minimalne wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii określone w załączniku nr 1 do zarządzenia 59/2024.
2. Kierownik jest zobowiązany do przeprowadzania oceny warunków pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe pod względem wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Ocenę, o której mowa w ust. 2, przeprowadza się w szczególności dla nowo utworzonych stanowisk pracy oraz po każdej zmianie organizacji i wyposażenia stanowiska, w celu usunięcia ewentualnych zagrożeń i uciążliwości.
4. Kierownik decyduje w jaki sposób realizować obowiązek mówiący o tym, że pracownikowi, który użytkuje monitor ekranowy co najmniej przez połowę dobowego wymiaru czasu pracy, należy zapewnić:
 - 1) łączenie przemienne pracy związanej z obsługą monitora ekranowego z innymi rodzajami prac
 - 2) nieobciążającymi wzroku i wykonywanymi w innych pozycjach ciała, przy nieprzekraczaniu godziny
 - 3) nieprzerwanej pracy przy obsłudze monitora ekranowego, lub co najmniej 5-minutową przerwę, wliczaną do czasu pracy, po każdej godzinie pracy przy obsłudze monitora ekranowego; w czasie przerwy nie należy korzystać z innych urządzeń ekranowych obciążających wzrok;
 - 4) dofinansowanie kosztów zakupu okularów lub szkieł kontaktowych korygujących wzrok w przypadku, gdy wynik badania okulistycznego przeprowadzonego w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej (badań wstępnych, okresowych lub kontrolnych) wykaże potrzebę ich stosowania podczas pracy przy obsłudze monitora ekranowego.
5. Kierownik może wystawić skierowanie na badania okulistyczne pracownika (załącznik 1 do zarządzenia nr 147/2023), który wystosuje taką prośbę, jeżeli przed datą kolejnego badania okresowego wskazaną w zaświadczeniu/orzeczeniu lekarskim potwierdzającym zdolność pracownika do wykonywania pracy na określonym stanowisku nastąpiło pogorszenie się wzroku wymagające stosowania lub zmiany okularów czy szkieł kontaktowych stosowanych podczas pracy przy monitorze ekranowym

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

1. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego szkolenia okresowego.
2. Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych są odpowiedzialni za:
 - 1) dopuszczenie do pracy wyłącznie pracowników posiadających aktualne szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - 2) kierowanie pracowników na szkolenia jedynie w godzinach pracy pracowników,
 - 3) przesyłanie do Inspektoratu BHP, w formie korespondencji mailowej na adres BHP@polsl.pl, zgłoszeń pracowników na szkolenia okresowe, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia,
 - 4) prowadzenie dla podległych pracowników imiennych rejestrów szkoleń BHP.

Posiłki profilaktyczne (Zarządzenie nr 236/2023)

1. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej jest odpowiedzialny za:
 - 1) podejmowanie decyzji odnośnie wydawania pracownikowi bezpłatnych posiłków i napojów profilaktycznych (zgodnie z warunkami podanymi w zarządzeniu nr 236/2023) oraz za określanie ich ilości;
 - 2) ustalenie i bieżące aktualizowanie imiennego wykazu pracowników uprawnionych do korzystania z posiłków profilaktycznych, zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia 236/2023;
 - 3) przekazanie wykazu, o którym mowa w pkt 2, do Inspektoratu BHP;
 - 4) opracowanie chronometrażu czasu pracy dla stanowisk pracy, na których są zatrudnieni pracownicy spełniający wymagania określone w § 3 ust. 1 pkt 3, zgodnie z załącznikiem nr 2 do zarządzenia 236/2023;
 - 5) przyznanie posiłku profilaktycznego pracownikom wskazanym przez Inspektorat BHP na podstawie obliczeń wydatku energetycznego;
 - 6) prowadzenie imiennych list pracowników, którym w dniach zaliczanych do okresu zimowego wydaje się posiłki profilaktyczne, wraz z podpisem poświadczającym ich odbiór;
 - 7) sprawowanie kontroli zasadności wydawania posiłków profilaktycznych pracownikom;
 - 8) zapewnienie zachowania odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych spożywania posiłków i napojów profilaktycznych w przypadku, gdy nie są one spożywane w punkcie gastronomicznym.

Choroby zawodowe

1. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej, zgłasza podejrzenie choroby zawodowej do Inspektoratu BHP, zgodnie z Załącznikiem nr 2 do zarządzenia.
2. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej zatrudniający pracownika, u którego stwierdzono chorobę zawodową jest zobowiązany przenieść pracownika do innej pracy, nienarażającej go na działanie czynnika, który mógł wpłynąć na zaistnienie choroby zawodowej, przy czym przeniesienie do innej pracy nie powinno powodować obniżenia dotychczasowego wynagrodzenia pracownika.
3. Kierownik, w razie rozpoznania u pracownika choroby zawodowej, jest obowiązany do niezwłocznego:
 - 1) ustalenia przyczyny powstania choroby zawodowej oraz charakteru i rozmiaru zagrożenia tą chorobą, działając w porozumieniu z Inspektorem BHP i właściwym państwowym inspektorem sanitarnym,
 - 2) przystąpienia do usunięcia czynników powodujących powstanie choroby zawodowej i zastosowania innych niezbędnych środków zapobiegawczych,
 - 3) zapewnienia realizacji zaleceń lekarskich,
 - 4) przeniesienia pracownika do innej pracy, nienarażającej go na działanie czynnika, który przyczynił się do zaistnienia choroby.
4. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej jest zobowiązany do wydzielenia lub zorganizowania stanowiska pracy z podstawowym zapleczem socjalnym dla pracownika, który w wyniku choroby zawodowej utracił zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku może w ciągu miesiąca od dnia uznania go za osobę niepełnosprawną zgłosić gotowość do pracy, nie później niż w okresie 3 miesięcy od daty zgłoszenia przez pracownika gotowości przystąpienia do pracy.

Szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne (Zarządzenie nr 257/2020)

1. Kierownik jednostki/komórki, w której występują szkodliwe czynniki biologiczne są zobowiązani do stosowania wszelkich dostępnych środków eliminujących lub ograniczających zagrożenia spowodowane przez ich występowanie.
2. Kierownicy jest zobowiązany do przysyłania zaktualizowanego rejestru szkodliwych czynników biologicznych do Inspektoratu BHP co najmniej raz w roku lub w ciągu 30 dni od pierwszego użycia szkodliwego czynnika biologicznego. Wzór rejestru stanowi załącznik nr 2 do nr 257/2020.
3. Kierownik jednostki/komórki, w której występują szkodliwe czynniki biologiczne jest odpowiedzialny za ich stosowanie oraz za:

- a) bezpieczne magazynowanie,
 - b) nadzór nad prawidłowym ich wydawaniem podległym pracownikom oraz studentom,
 - c) bezpieczną organizację pracy ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.
4. Kierownik jednostki organizacyjnej, w której stosuje się szkodliwe czynniki biologiczne, może dopuścić pracownika do pracy z tymi czynnikami, jeżeli pracownik posiada:
- a) zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania takich prac, wydane przez lekarza uprawnionego do badań profilaktycznych,
 - b) aktualne zaświadczenie potwierdzające przeprowadzenie instruktażu stanowiskowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniającego tematykę związaną z zagrożeniami szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
 - c) środki ochrony indywidualnej dobrane odpowiednio do grupy narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny,
 - d) szkolenie okresowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - e) szkolenie specjalistyczne, jeżeli przepisy szczegółowe wskazują taki obowiązek.
5. Kierownik jednostki/komórki, w której występują szkodliwe czynniki biologiczne jest zobowiązani do:
- a) aktualizowania rejestru szkodliwych czynników biologicznych,
 - b) zapewnienia środków ochrony zbiorowej i stosowania środków ochrony indywidualnej odpowiednich do rodzaju i poziomu narażenia,
 - c) zapoznania pracowników z planem postępowania na wypadek awarii przy pracy z czynnikami biologicznymi stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia 257/2020,
 - d) zapoznania pracowników oraz studentów z zasadami postępowania w sytuacji awarii stwarzającej zagrożenie życia lub zdrowia,
 - e) zapoznania pracowników oraz studentów z ogólnymi zasadami BHP przy pracy z czynnikami biologicznymi, stanowiącymi załącznik nr 4 do zarządzenia 257/2020,
 - f) stosowania procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
 - g) ograniczania liczby pracowników narażonych lub potencjalnie działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
 - h) zastępowania szkodliwego czynnika biologicznego z grupy zagrożenia 3 lub 4 innym, mniej niebezpiecznym czynnikiem biologicznym,
 - i) zapewnienia bezpiecznego zbierania, przechowywania i usuwania odpadów przez odpowiednio poinstruowanych pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników,
 - j) zapewnienia pracownikom wydzielonego pomieszczenia do spożywania posiłków i napojów,
 - k) informowania wszystkich narażonych pracowników, inspektora sanitarnego oraz Inspektorat BHP o zdarzeniu, w wyniku którego mogło dojść do uwolnienia się szkodliwego czynnika biologicznego, podania przyczyn zdarzenia oraz podjętych i proponowanych środków mających na celu opanowanie sytuacji.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

1. Kierownik jednostki/komórki organizacyjnej, w której stosuje się, przechowuje lub magazynuje się substancje chemiczne i ich mieszaniny, jest odpowiedzialny za:
- 1) prowadzenie i aktualizowanie wykazu przechowywanych i stosowanych w procesie dydaktycznym lub podczas prowadzenia badań naukowych substancji chemicznych i ich mieszanin wraz z listą osób odpowiedzialnych w jednostce/komórce organizacyjnej za właściwe ich gospodarowanie;
 - 2) prowadzenie i aktualizowanie spisu wykazu magazynowanych w jednostce/komórce substancji chemicznych i mieszanin oraz odpadów niebezpiecznych w porozumieniu z Inspektorem BHP;
 - 3) sporządzenie listy osób upoważnionych do pobierania i stosowania w jednostce/komórce organizacyjnej substancji chemicznych i ich mieszanin do celów dydaktycznych lub do prowadzenia badań naukowych;
 - 4) prowadzenie rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;

- 5) prowadzenie rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- 6) przesyłanie rejestrów, o których mowa w ust. 4 i 5 do Inspektoratu BHP raz w roku (najpóźniej do 15 grudnia);
- 7) przeprowadzanie okresowych szkoleń pracowników w zakresie:
 - a) ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia,
 - b) wymagań higienicznych, które powinny być spełnione w celu ograniczenia narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
 - c) konieczności używania środków ochrony indywidualnej, w tym odzieży ochronnej,
 - d) działań zapobiegających wypadkom oraz działań koniecznych do podjęcia przez pracowników, w tym pracowników pełniących obowiązki ratownicze, podczas działań ratowniczych oraz wypadków.
- 1) informowanie na bieżąco pracowników i ich przedstawicieli o narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- 2) informowanie pracowników o opakowaniu, zbiorniku i instalacji zawierających substancje chemiczne, ich mieszaniny lub czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych;
- 3) oznakowanie substancji chemicznych i ich mieszanin w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację;
- 4) oznakowanie i zabezpieczenie pomieszczeń oraz magazynów, w których przechowywane są substancje chemiczne i ich mieszaniny przed dostępem do nich osób nieupoważnionych;
- 5) zapoznanie pracowników z podstawowymi zasadami dotyczącymi magazynowania i przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz odpadów niebezpiecznych;
- 6) prawidłowe przechowywanie substancji chemicznych i ich mieszanin;
- 7) udostępnienie kart charakterystyk substancji chemicznych w formie papierowej lub elektronicznej oraz zapoznanie z nimi pracowników i studentów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny;
- 8) zapewnienie pracownikom, studentom oraz doktorantom środków ochrony indywidualnej zgodnie z kartą charakterystyki;
- 9) przekazanie nieużywanych substancji chemicznych i ich mieszanin do Centralnego Magazynu Odpadów;
- 10) zapoznanie pracowników z ogólnymi zasadami bhp oraz o zasadach postępowania przy pracy z substancjami chemicznymi;
- 11) zapoznanie pracowników z planem postępowania w przypadku awarii z udziałem substancji chemicznych;
- 12) przekazywanie informacji o zakupie substancji chemicznych i ich mieszanin do Centralnego Magazynu Odpadów wraz z kopią zamówienia lub fakturą zakupu złożoną za pośrednictwem systemu SOD;
2. Kierownik jest odpowiedzialny za zapewnienie udziału pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, lub ograniczających poziom tego narażenia, przy czym udział pracowników w tych działaniach, nie zwalnia kierowników jednostek/komórek organizacyjnych od odpowiedzialności za realizację obowiązków określonych prawem.
3. W przypadku rozpoznania lub podejrzenia u pracownika zmian w stanie zdrowia, stwarzających podejrzenie, że powstały w wyniku narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, Kierownik, na wniosek lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami, jest obowiązany zlecić przeprowadzenie dodatkowych badań stanu zdrowia innych pracowników narażonych w podobny sposób, dokonać weryfikacji uprzedniej oceny tego narażenia, a w razie potrzeby – zastosować odpowiednie dodatkowe środki zapobiegawcze.

Ochrona radiologiczna (Zarządzenie 165/2023)

1. Kierownik składa wnioski o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności, albo zgłoszenia wykonywania tej działalności, polegającej m.in. na:
 - 1) wytwarzaniu, przetwarzaniu, przechowywaniu, transporcie lub stosowaniu materiałów jądrowych, materiałów promieniotwórczych lub źródeł promieniotwórczych, z wyłączeniem przetwarzania, przechowywania, transportu lub stosowania odpadów zawierających substancje promieniotwórcze, niebędących odpadami promieniotwórczymi,
 - 2) produkowaniu, instalowaniu, stosowaniu lub obsłudze urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze lub obrocie tymi urządzeniami,
 - 3) uruchamianiu lub stosowaniu urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące,
 - 4) uruchamianiu pracowni, w których mają być stosowane źródła promieniowania jonizującego, w szczególności pracowni rentgenowskich lub medycznych pracowni rentgenowskich, wymaga zezwolenia, zgłoszenia albo powiadomienia w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.
2. Kierownik jest obowiązany zgłaszać organowi wydającemu zezwolenie wszelkie zmiany danych określonych w zezwoleniu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do zgłoszenia.
3. Kierownik odpowiada za przestrzeganie wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, wykonującej działalność związaną z narażeniem
4. Kierownik zamieszcza na stronie internetowej jednostki/komórki organizacyjnej, nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy, informację o wpływie działalności wykonywanej przez jednostkę/komórkę organizacyjną na zdrowie ludzi i na środowisko oraz o wielkości i składzie izotopowym uwolnień substancji promieniotwórczych do środowiska w związku z wykonywaniem tej działalności.
5. Do obowiązków kierownika w zakresie ochrony radiologicznej należą:
 - 1) powołanie pełnomocnika ds. ochrony radiologicznej dla jednostki/komórki, w której prowadzone są prace związane z narażeniem na promieniowanie jonizujące,
 - 2) zasięganie opinii inspektora ochrony radiologicznej na temat badania i sprawdzania urządzeń ochronnych i przyrządów dozymetrycznych, obejmującej w szczególności:
 - a) ocenę urządzeń mających wpływ na ochronę radiologiczną zanim zostaną dopuszczone do stosowania,
 - b) dopuszczenie do stosowania nowych lub zmodyfikowanych źródeł promieniowania jonizującego – z punktu widzenia ochrony radiologicznej,
 - c) sprawdzanie, czy stosowane środki i techniki ochrony przed promieniowaniem jonizującym są skuteczne,
 - d) wzorcowanie przyrządów dozymetrycznych, sprawdzanie ich sprawności i właściwego użytkowania, a także ich konserwacji,
 - e) ocenę obiektu lub instalacji przed dopuszczeniem ich do eksploatacji – z punktu widzenia ochrony radiologicznej,
 - 3) sporządzenie uzasadnienia przed podjęciem działalności związanej z wprowadzeniem nowych rodzajów zastosowań promieniowania jonizującego, które powinno wykazać, że spodziewane w wyniku wykonywania tej działalności korzyści naukowe, ekonomiczne, społeczne i inne będą większe niż możliwe, powodowane przez tę działalność szkody dla zdrowia człowieka i stanu środowiska,
 - 4) niezwłoczne zawiadomienie na piśmie organu, który wydał zezwolenie, przyjął zgłoszenie albo przyjął powiadomienie, o przewidywanym przekształceniu jednostki/komórki organizacyjnej albo zakończeniu przez nią działalności i uzgodnienie z nim na piśmie sposobu postępowania z posiadanymi źródłami promieniotwórczymi, materiałami jądrowymi lub odpadami promieniotwórczymi, a także przeprowadzenie na koszt jednostki/komórki organizacyjnej kontroli dozymetrycznej oraz dekontaminacji miejsca wykonywania działalności i jego otoczenie po zakończeniu działalności,
 - 5) zapewnienie wykonywania działalności związanej z narażeniem zgodnie z zasadą optymalizacji wymagającą, żeby – przy rozsądnym uwzględnieniu czynników ekonomicznych i społecznych oraz aktualnego stanu wiedzy technicznej – liczba narażonych pracowników i osób z ogółu ludności oraz

- prawdopodobieństwo ich narażenia były jak najmniejsze, a otrzymywane przez nich dawki promieniowania jonizującego były możliwie małe,
- 6) przeprowadzanie oceny narażenia pracowników oraz osób z ogółu ludności; w przypadku gdy z przeprowadzonej oceny, przy uwzględnieniu zasady optymalizacji, o której mowa w pkt 5, wynika konieczność ograniczenia tego narażenia, kierownik ustala dla pracowników oraz osób z ogółu ludności ograniczniki dawek (limity użytkowe dawek) i podejmuje działania w celu ograniczenia narażenia, tak żeby otrzymane przez nich dawki promieniowania jonizującego były nie wyższe niż ustalone dla nich ograniczniki dawek (limity użytkowe dawek),
 - 7) zapewnienie wstępnych i okresowych (nie rzadziej niż co 5 lat) szkoleń pracowników w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, zgodnie z opracowanym przez siebie programem (szkoleniem są również objęci pracownicy uczestniczący w transporcie materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, odpadów promieniotwórczych).
6. Kierownik, opracowuje system zarządzania sytuacjami zdarzeń radiacyjnych, jakie mogą mieć miejsce w jednostce/komórce organizacyjnej.
 7. Kierownik dokonuje analizy zagrożeń, jakie mogą mieć miejsce w związku z działalnością wykonywaną przez jednostkę/komórkę organizacyjną, uwzględniając kategoryzację zagrożeń oraz odrębne przepisy dotyczące zakresu analizy zagrożeń i sporządza wnioski z tej analizy.
 8. Kierownik opracowuje zakładowy plan postępowania awaryjnego, uwzględniając wnioski z analizy zagrożeń, o której mowa w ust. 7 w szczególności mogące wystąpić scenariusze awaryjne.
 9. Kierownik wykonującej działalność wymagającą zezwolenia opracowuje i wdraża program zapewnienia jakości.
 10. Przepisów ust. 6-8 nie stosuje się do kierowników jednostek/komórek organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem niewymagającą zezwolenia, zgłoszenia ani powiadomienia albo wymagającą tylko powiadomienia oraz do kierowników jednostek/komórek organizacyjnych wykonujących działalność wymagającą tylko zgłoszenia, zakwalifikowaną do III lub IV kategorii zagrożeń (zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy – Prawo atomowe).
 11. Organ właściwy do wydania zezwolenia, przyjęcia zgłoszenia lub przyjęcia powiadomienia, na wniosek Kierownika, zatwierdza w drodze decyzji administracyjnej metody obliczeniowe stanowiące podstawę oceny dawki indywidualnej otrzymanej przez pracownika kategorii A w przypadku, gdy pomiar dawki indywidualnej jest niemożliwy lub niewłaściwy.
 12. Kierownik na bieżąco informuje pracownika o wynikach oceny narażenia tego pracownika. W przypadku gdy pracownik jest objęty oceną dawek indywidualnych, Kierownik informuje tego pracownika w szczególności o otrzymanych dawkach indywidualnych.